

Konstitutionsutskottets betänkande 2026/27:KU4

Stärkt skydd för demokratin och domstolarnas oberoende (vilande grundlagsförslag)

Sammanfattning

I betänkandet anmäls för slutligt beslut ett vilande förslag till lag om ändring i regeringsformen och lag om ändring i riksdagsordningen. Utskottet föreslår att riksdagen slutligt antar det vilande förslaget.

Förslaget syftar till att stärka det institutionella skyddet för Sverige som demokratisk rättsstat. Förslaget innebär i huvudsak att det ska bli svårare att ändra grundlagarna och att skyddet för domstolarnas och domarnas oberoende långsiktigt stärks.

Det kommer att ställas krav på att minst hälften av riksdagens ledamöter röstar för ett beslut att anta ett grundlagsförslag som vilande och att en kvalificerad majoritet om minst två tredjedelar av riksdagens ledamöter röstar för det andra beslutet att anta förslaget efter att riksdagsval har hållits. Dessa krav ska även tillämpas när huvudbestämmelser i riksdagsordningen ska ändras i den ordning som gäller för grundlagsändringar. Förslaget innebär också att beslutet att anta ett grundlagsförslag som vilande som huvudregel måste fattas senast fyra månader före valdagen. Vidare ska förslag till grundlag om grundläggande fri- och rättigheter omfattas av Lagrådets granskningsområde.

Genom en ändring i regeringsformens bestämmelser om statsskicket grunder tydliggörs vidare att rättskipande verksamhet utövas av oberoende domstolar. Det görs även ändringar som syftar till att minska risken för politisk styrning av den centrala domstolsadministrationen. Dessa innebär bl.a. att den myndighet som ansvarar för administrationen av domstolarna ska ledas av en styrelse där en majoritet av ledamöterna är domare. Förslaget innebär också att det tas in bestämmelser i regeringsformen om antalet justitieråd i de högsta domstolarna samt ändrade regler om avgångsskyldighet på grund av ålder för ordinarie domare. Det innebär även att myndigheter under regeringen inte

längre ska ha möjlighet att utöva tillsyn över domstolarnas rättskipande verksamhet.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2027.

I betänkandet finns en reservation (SD).

Behandlade förslag

Vilande förslag beslutat den 1 oktober 2025 till lag om ändring i regeringsformen och lag om ändring i riksdagsordningen (bet. 2025/26:KU2, rskr. 2025/26:3).

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Vilande förslag	6
Utskottets anmälan och yttrande	6
Reservation	8
Vilande förslag (SD)	8
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	9
Vilande förslag	9
<i>Bilaga 2</i>	
Vilande förslag	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Vilande förslag

Riksdagen antar slutligt det vilande förslaget i bilaga 2 till lag om ändring i regeringsformen och lag om ändring i riksdagsordningen.

Reservation (SD)

Stockholm den 22 oktober 2026

På konstitutionsutskottets vägnar

Oscar Sjöstedt

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Oscar Sjöstedt (SD), Jennie Nilsson (S), Mats Green (M), Mirja Räihä (S), Per-Arne Håkansson (S), Caroline Täljblad (V), Ludvig Aspling (SD), Magnus Haara (C), Mats Sander (M), Jan Riise (MP), Cecilia Engström (KD), Peter Hedberg (S), Erik Nygårds (L), Talla Alkurdi (S), Susanne Wahlström (M), Martin Westmont (SD) och Emil Högberg (S).

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Grundlagar stiftas genom två likalydande beslut (8 kap. 14 § regeringsformen). Genom det första beslutet antas grundlagsförslaget som vilande. Genom det andra beslutet antas grundlagsförslaget som slutligt. Det andra beslutet får inte fattas tidigare än att det efter det första beslutet har hållits val till riksdagen i hela riket och den nyvalda riksdagen har samlats.

Även huvudbestämmelser i riksdagsordningen stiftas enligt 8 kap. 17 § regeringsformen på detta sätt. De kan också stiftas genom endast ett beslut, om minst tre fjärdedelar av de röstande och mer än hälften av riksdagens ledamöter röstar för beslutet.

Det är konstitutionsutskottets uppgift att anmäla vilande beslut i ärenden som rör grundlagarna eller riksdagsordningen till kammaren för slutligt beslut (9 kap. 24 § riksdagsordningen).

Vilande förslag

Under riksmötet 2024/25 lade regeringen fram ett förslag till ändringar i regeringsformen och riksdagsordningen (prop. 2024/25:165). Förslaget behandlades i konstitutionsutskottets betänkande 2025/26:KU2 Stärkt skydd för demokratin och domstolarnas oberoende.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2027.

Riksdagen beslutade den 1 oktober 2025 att som vilande anta regeringens förslag till lag om ändring i regeringsformen och lag om ändring i riksdagsordningen (bet. 2025/26:KU2, rskr. 2025/26:3).

Det vilande förslaget till lag om ändring i regeringsformen och lag om ändring i riksdagsordningen finns förtecknat i bilaga 1. Förslaget i sin helhet finns i bilaga 2.

Utskottets överväganden

Vilande förslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar slutligt det vilande förslaget i bilaga 2 till lag om ändring i regeringsformen och lag om ändring i riksdagsordningen. Jämför reservationen (SD).

Förslagets innebörd i korthet

Det vilande förslaget innebär ändringar i regeringsformen och riksdagsordningen. Syftet med förslaget är att stärka det institutionella skyddet för Sverige som demokratisk rättsstat.

Förslaget innebär att det ska bli svårare att ändra grundlagarna. Det kommer att ställas krav på att minst hälften av riksdagens ledamöter röstar för ett beslut att anta ett grundlagsförslag som vilande och att en kvalificerad majoritet om minst två tredjedelar av riksdagens ledamöter röstar för det andra beslutet att anta förslaget efter att riksdagsval har hållits. Dessa krav ska även tillämpas när huvudbestämmelser i riksdagsordningen ska ändras i den ordning som gäller för grundlagsändringar. Förslaget innebär också att beslutet att anta ett grundlagsförslag som vilande som huvudregel måste fattas senast fyra månader före valdagen. Vidare ska förslag till grundlag om grundläggande fri- och rättigheter omfattas av Lagrådets granskningsområde.

Förslaget innebär vidare att skyddet för domstolarnas och domarnas oberoende långsiktigt stärks. Genom en ändring i regeringsformens bestämmelser om statsskickets grunder tydliggörs att rättskipande verksamhet utövas av oberoende domstolar. Det görs även ändringar som syftar till att minska risken för politisk styrning av den centrala domstolsadministrationen. Dessa innebär bl.a. att den myndighet som ansvarar för administrationen av domstolarna ska ledas av en styrelse där en majoritet av ledamöterna är domare. Det tas också in bestämmelser i regeringsformen om antalet justitieråd i de högsta domstolarna samt ändrade regler om avgångsskyldighet på grund av ålder för ordinarie domare. Myndigheter under regeringen ska inte längre ha möjlighet att utöva tillsyn över domstolarnas rättskipande verksamhet.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2027.

Utskottets anmälan och yttrande

Under riksmötet 2025/26 antog riksdagen som vilande det förslag till lag om ändring i regeringsformen och lag om ändring i riksdagsordningen som har

redovisats i det föregående. Genom detta betänkande anmäler utskottet nu beslutet till kammaren för slutligt beslut.

Med hänvisning till vad utskottet anförde vid ärendets första behandling föreslår utskottet att riksdagen slutligt antar förslaget.

Reservation

Vilande förslag (SD)

av Oscar Sjöstedt (SD), Ludvig Aspling (SD) och Martin Westmont (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen förkastar det vilande förslaget i bilaga 2 till lag om ändring i regeringsformen och lag om ändring i riksdagsordningen.

Ställningstagande

För att göra ändringar i en grundlag krävs för närvarande två likalydande riksdagsbeslut med ett mellanliggande riksdagsval. Även ändringar av huvudbestämmelser i riksdagsordningen beslutas som huvudregel på samma sätt. Denna ordning innebär redan i dag ett starkt skydd för grundlagarna och säkerställer att ändringar görs med eftertanke och ger utrymme för debatt.

Det vilande förslaget innebär att det vid det andra riksdagsbeslutet ska ställas krav på minst två tredjedelars majoritet, s.k. kvalificerad majoritet. Vi välkomnar åtgärder som syftar till att stärka den konstitutionella stabiliteten över tid och anser att det kan finnas skäl att sätta ett starkare lås för ändring av vissa fundamentala delar. Enligt vår mening är dock detta förslag alltför långtgående och bör inte genomföras. Ett generellt krav på kvalificerad majoritet för alla grundlagsändringar kan innebära ett hinder för en stabil, långsiktig och nödvändig grundlagsutveckling. Som förslaget är utformat riskerar det att leda till att nödvändiga, brådskande eller tekniska ändringar som stöds av en kammarmajoritet kan blockeras av en förhållandevis liten minoritet.

Mot bakgrund av den stora vikt vi lägger vid frågan om formerna för grundlagsändringar och det förhållandet att det vilande förslaget endast kan antas eller förkastas i sin helhet anser vi att det vilande förslaget bör förkastas, trots att vi står bakom övriga delar av förslaget.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Vilande förslag

Den 1 oktober 2025 beslutade riksdagen att som vilande anta det förslag till lag om ändring i regeringsformen och lag om ändring i riksdagsordningen som regeringen lagt fram i proposition 2024/25:165 (bet. 2025/26:KU2, rskr. 2025/26:3).

BILAGA 2

Vilande förslag

1 Förslag till lag om ändring i regeringsformen

Härigenom föreskrivs i fråga om regeringsformen¹

dels att 1 kap. 8 §, 8 kap. 14, 17, 18 och 21 §§, 10 kap. 6 §, 11 kap. 1–3 och 6–10 §§ och 12 kap. 5 § och rubriken närmast före 8 kap. 14 § ska ha följande lydelse,

dels att punkt 4 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (1976:871) om ändring i regeringsformen ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 11 kap. 15 och 16 §§, och närmast före 8 kap. 17 § och 11 kap. 10, 15 och 16 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

8 §

För rättskipningen finns domstolar och för den offentliga förvaltningen statliga och kommunala förvaltningsmyndigheter.

Rättskipningen utövas av oberoende domstolar.

För den offentliga förvaltningen finns statliga och kommunala förvaltningsmyndigheter.

8 kap.

Stiftande av grundlag och riksdagsordningen

Stiftande av grundlag

14 §

Grundlag stiftas genom två lika-lydande beslut. Genom det första beslutet antas grundlagsförslaget som vilande. Det andra beslutet får inte fattas tidigare än att det efter det första beslutet har hållits val till riksdagen i hela riket och den nyvalda riksdagen har samlats. *Det ska dessutom gå minst nio månader mellan den tidpunkt då ärendet första gången anmälades i riks-*

Grundlag stiftas genom två lika-lydande beslut. Genom det första beslutet antas grundlagsförslaget som vilande. Det andra beslutet får inte fattas tidigare än att det efter det första beslutet har hållits val till riksdagen i hela riket och den nyvalda riksdagen har samlats.

¹ Regeringsformen omtryckt 2022:1600.

dagens kammare och valet, om inte konstitutionsutskottet beslutar om undantag. Ett sådant beslut ska fattas senast vid ärendets beredning och minst fem sjättedelar av ledamöterna måste rösta för beslutet.

Mer än hälften av riksdagens ledamöter måste rösta för det första beslutet och minst två tredjedelar av riksdagens ledamöter måste rösta för det andra beslutet.

Det ska gå minst tio månader mellan den tidpunkt då ärendet första gången anmälades i riksdagens kammare och valet samt minst fyra månader mellan den tidpunkt då grundlagsförslaget antogs som vilande och valet, om inte konstitutionsutskottet beslutar om undantag. Ett sådant beslut ska fattas senast vid ärendets beredning och minst fem sjättedelar av utskottets ledamöter måste rösta för beslutet.

Stiftande av riksdagsordningen och viss annan lag

17 §

Riksdagsordningen stiftas på det sätt som anges i 14 § första–tredje meningarna och 15 §. Den kan också stiftas genom endast ett beslut, om minst tre fjärdedelar av de röstande och mer än hälften av riksdagens ledamöter röstar för beslutet.

Tilläggsbestämmelser i riksdagsordningen meddelas dock i samma ordning som lag i allmänhet.

Första stycket tillämpas också vid stiftande av sådan lag som avses i 2 § första stycket 4.

Riksdagsordningen stiftas på det sätt som anges i 14 § första och andra styckena och 15 §. Den kan också stiftas genom endast ett beslut, om minst tre fjärdedelar av riksdagens ledamöter röstar för beslutet.

Lag som avses i 2 § första stycket 4 stiftas på det sätt som anges i 14 § första stycket och 15 §. Sådan lag kan också stiftas genom endast ett beslut, om minst tre fjärdedelar av de röstande och mer än hälften av riksdagens ledamöter röstar för beslutet.

18 §

En lag får inte ändras eller upphävas på annat sätt än genom lag.

I fråga om ändring eller upphävande av grundlag eller riksdagsordningen tillämpas 14–17 §§. Vid ändring eller upphävande av sådan lag som avses i 2 § första stycket 4 tillämpas 17 § första stycket.

Vid ändring eller upphävande av grundlag tillämpas 14–16 §§. Vid ändring eller upphävande av riksdagsordningen tillämpas 17 § första och andra styckena. Vid ändring eller upphävande av sådan lag som avses i 2 § första stycket 4 tillämpas 17 § tredje stycket.

21 §

Yttrande från Lagrådet inhämtas av regeringen eller, enligt vad som närmare anges i riksdagsordningen, av ett riksdagsutskott eller ett annat riksdagsorgan.

Ett yttrande ska inhämtas innan riksdagen beslutar

1. grundlag om grundläggande fri- och rättigheter,
2. grundlag om tryckfriheten eller om motsvarande frihet att yttra sig i ljudradio, television och vissa liknande överföringar, offentliga uppspelningar ur en databas samt tekniska upptagningar,
3. lag om begränsning av rätten att ta del av allmänna handlingar,
4. lag som avses i 2 kap. 14–16 §§, 20 § eller 25 §,
5. lag om behandling av personuppgifter som är helt eller delvis automatiserad,
6. lag om kommunal beskattning eller lag som innebär åligganden för kommunerna,
7. lag som avses i 2 § första stycket 1 eller 2 eller lag som avses i 11 eller 12 kap., eller
8. lag som ändrar eller upphäver en lag enligt 1–6.

Bestämmelserna i andra stycket gäller dock inte, om Lagrådets granskning skulle sakna betydelse på grund av frågans beskaffenhet eller skulle fördröja lagstiftningsfrågans behandling så att avsevärt men uppkommer. Föreslår regeringen att riksdagen ska meddela lag i något av de ämnen som avses i andra stycket och har Lagrådets yttrande dessförinnan inte inhämtats, ska regeringen samtidigt redovisa skälen för detta för riksdagen. Att Lagrådet inte har hörts över ett lagförslag utgör aldrig hinder mot att lagen tillämpas.

10 kap.**6 §**

Inom ramen för samarbetet i Europeiska unionen kan riksdagen överlåta beslutanderätt som inte rör principerna för statsskicket. Sådan överlåtelse förutsätter att fri- och rättighetsskyddet inom det samarbetsområde till vilket överlåtelsen sker motsvarar det som ges i denna regeringsform och i den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Riksdagen kan besluta om sådan överlåtelse, om minst tre fjärdedelar av *de röstande och mer än hälften* av riksdagens ledamöter röstar för det. Riksdagens beslut kan också fattas i den ordning som gäller för stiftande av grundlag. Överlåtelse kan beslutas först efter riksdagens godkännande av överenskommelse enligt 3 §.

Riksdagen kan besluta om sådan överlåtelse, om minst tre fjärdedelar av riksdagens ledamöter röstar för det. Riksdagens beslut kan också fattas i den ordning som gäller för stiftande av grundlag. Överlåtelse kan beslutas först efter riksdagens godkännande av överenskommelse enligt 3 §.

11 kap.**1 §**

Högsta domstolen, hovrätterna och tingsrätterna är allmänna domstolar. Högsta förvaltningsdomstolen, kammarrätterna och förvaltningsrätterna är allmänna förvaltningsdomstolar. *Rätten att få ett mål prövat av Högsta domstolen, Högsta förvaltningsdomstolen, hovrätt eller kammarrätt kan begränsas genom lag.*

Andra domstolar inrättas med stöd av lag. I 2 kap. 11 § första stycket finns bestämmelser om förbud mot inrättande av domstolar i vissa fall.

I Högsta domstolen och Högsta förvaltningsdomstolen får endast den som är eller har varit ordinarie domare i någon av domstolarna tjänstgöra som ledamot. Vid övriga domstolar ska det finnas ordinarie domare. Undantag härifrån får dock göras i lag i fråga om domstolar som har inrättats för handläggningen av en viss bestämd grupp eller vissa bestämda grupper av mål.

Högsta domstolen, hovrätterna och tingsrätterna är allmänna domstolar. Högsta förvaltningsdomstolen, kammarrätterna och förvaltningsrätterna är allmänna förvaltningsdomstolar. *Andra domstolar inrättas med stöd av lag. I 2 kap. 11 § första stycket finns bestämmelser om förbud mot inrättande av domstolar i vissa fall.*

Högsta domstolen och Högsta förvaltningsdomstolen får pröva ett mål i särskild sammansättning.

Rätten att få ett mål prövat av Högsta domstolen, Högsta förvaltningsdomstolen, hovrätt eller kammarrätt kan begränsas genom lag.

2 §

Bestämmelser om domstolarnas rättskipningsuppgifter, om huvuddragen i deras organisation och om rättegången, i andra hänseenden än som berörs i denna regeringsform, meddelas i lag.

I Högsta domstolen och i Högsta förvaltningsdomstolen ska det finnas minst tolv och högst tjugo ordinarie domare. Endast den som är eller har varit ordinarie domare i någon av domstolarna får tjänstgöra som ledamot där.

Vid övriga domstolar ska det finnas ordinarie domare. Riksdagen kan dock i lag föreskriva annat i fråga om domstolar som har inrättats för handläggningen av en viss bestämd grupp eller vissa bestämda grupper av mål.

3 §

Ingen myndighet, inte heller riksdagen, får bestämma hur en domstol ska döma i det enskilda fallet eller hur en domstol i övrigt ska tillämpa en rättsregel i ett särskilt fall. Ingen annan myndighet får heller bestämma hur dömande uppgifter ska fördelas mellan enskilda domare.

Endast Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen får utöva tillsyn över eller granska domstolarnas rättskipande verksamhet.

6 §

Ordinarie domare utnämns av regeringen.

Ordinarie domare utnämns av regeringen efter förslag av ett särskilt organ, där en majoritet av ledamöterna är eller har varit ordinarie domare.

Vid utnämningen ska avseende fästas endast vid sakliga grunder, såsom förtjänst och skicklighet.

Bestämmelser om grunderna för förfarandet vid utnämningen av ordinarie domare meddelas i lag.

En utnämning till ordinarie domare i Högsta domstolen eller Högsta förvaltningsdomstolen ska föregås av en begäran från domstolen.

7 §

Den som har utnämnts till ordinarie domare får skiljas från anställningen endast om

1. *han eller hon* genom brott eller grovt eller upprepat åsidosättande av skyldigheterna i anställningen har visat sig uppenbart olämplig att inneha anställningen, *eller*

2. *han eller hon* har uppnått gällande pensionsålder eller enligt

Den som har utnämnts till ordinarie domare får skiljas från anställningen endast om *han eller hon*

1. genom brott eller grovt eller upprepat åsidosättande av skyldigheterna i anställningen har visat sig uppenbart olämplig att inneha anställningen,

2. har uppnått *en i lag föreskriven ålder för avgångsskyldighet*, eller

lag är skyldig att avgå på grund av varaktig förlust av arbetsförmågan.

3. enligt lag är skyldig att avgå på grund av varaktig förlust av arbetsförmågan.

Om det krävs av organisatoriska skäl, får den som har utnämnts till ordinarie domare förflyttas till en annan jämställd domaranställning.

En föreskrift som innebär att åldern för avgångsskyldighet sänks får inte avse pågående anställningar.

8 §

Åtal för brott i utövningen av en anställning som ledamot av Högsta domstolen eller Högsta förvaltningsdomstolen väcks i Högsta domstolen.

Högsta förvaltningsdomstolen prövar om en ledamot av Högsta domstolen ska skiljas eller *avstängas* från sin anställning eller vara skyldig att genomgå en läkarundersökning. Om en sådan talan avser en ledamot av Högsta förvaltningsdomstolen, prövas den av Högsta domstolen.

Talan enligt första och andra styckena väcks av riksdagens ombudsman *eller justitiekanslern*.

Högsta förvaltningsdomstolen prövar om en ledamot av Högsta domstolen ska skiljas eller *stängas* av från sin anställning eller vara skyldig att genomgå en läkarundersökning. Om en sådan talan avser en ledamot av Högsta förvaltningsdomstolen, prövas den av Högsta domstolen.

Talan enligt första och andra styckena väcks av riksdagens ombudsman.

Talan enligt första stycket väcks dock av justitiekanslern när det gäller ansvar för brott enligt tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen.

9 §

Har en ordinarie domare skilts från anställningen *genom beslut* av en annan myndighet än en domstol, ska han eller hon kunna *begära att beslutet prövas* av domstol. *Vid en sådan prövning ska ordinarie domare ingå i domstolen. Detta gäller också beslut varigenom en ordinarie domare har avstängts från utövning av sin anställning, ålagts att genomgå en läkarundersökning eller meddelats en disciplinpåföljd.*

Har en ordinarie domare skilts från anställningen *på annat sätt än genom ett avgörande* av en domstol, ska han eller hon kunna *få frågan prövad* i domstol. *Detsamma gäller om en ordinarie domare har stängts av från sin anställning, ålagts att genomgå en läkarundersökning eller meddelats en disciplinpåföljd. När en domstol prövar sådana frågor ska den bestå av endast ordinarie domare.*

Om en prövning sker på annat sätt än i domstol, ska det beslutande organet bestå av en majoritet av ledamöter som är eller har varit ordinarie domare.

Bestämmelser om domstolar och ordinarie domare

10 §

Grundläggande bestämmelser om ordinarie domares rättsställning i övrigt meddelas i lag.

Bestämmelser om domstolarnas rättskipningsuppgifter, om huvudragen i deras organisation och om rättegången, i andra hänseenden än som berörs i denna regeringsform, meddelas i lag. Detsamma gäller bestämmelser om grunderna för förfarandet vid utnämningen av ordinarie domare och grundläggande bestämmelser om ordinarie domares rättsställning.

Administrationen av domstolar

15 §

För administrationen av allmänna domstolar och allmänna förvaltningsdomstolar finns en särskild förvaltningsmyndighet som leds av en styrelse, där en majoritet av ledamöterna är eller har varit ordinarie domare. Förvaltningsmyndighetens chef anställs av styrelsen.

Grundläggande bestämmelser om förvaltningsmyndighetens uppdrag och ledning, i andra hänseenden än som berörs i denna regeringsform, meddelas i lag.

Entledigande av ledamöter och ersättare i vissa fall

16 §

En ledamot eller en ersättare i ett organ eller en förvaltningsmyndighet som avses i 6 § första stycket, 9 § andra stycket eller 15 § får skiljas från sitt uppdrag endast efter egen begäran eller om han eller hon har gjort sig skyldig till allvarlig försummelse eller det annars finns synnerliga skäl.

Beslut om att skilja en ledamot eller ersättare från uppdraget på annan grund än att han eller hon själv har begärt det fattas av

riksdagen. Minst tre fjärdedelar av de röstande och mer än hälften av riksdagens ledamöter måste enas om beslutet.

12 kap.

5 §

Arbetstagare vid förvaltningsmyndigheter som lyder under regeringen anställs av regeringen eller av den myndighet som regeringen bestämmer.

Arbetstagare vid förvaltningsmyndigheter som lyder under regeringen anställs av regeringen eller av den myndighet som regeringen bestämmer, *om inte annat anges i denna regeringsform.*

Vid beslut om statliga anställningar ska avseende fästas endast vid sakliga grunder, såsom förtjänst och skicklighet.

4.

Utan hinder av 2 kap. 1 § 3 och 14 § första stycket får det i lag föreskrivas att filmer och videogram inte får förevisas offentligt om de inte dessförinnan har godkänts för sådan visning. I lag får det också föreskrivas att offentlig uppspelning av rörliga bilder ur en databas inte får ske, om inte bilderna dessförinnan har godkänts för sådan uppspelning.

Utan hinder av 2 kap. 1 § *första stycket* 3 och 24 § första stycket får det i lag föreskrivas att filmer och videogram inte får förevisas offentligt om de inte dessförinnan har godkänts för sådan visning. I lag får det också föreskrivas att offentlig uppspelning av rörliga bilder ur en databas inte får ske, om inte bilderna dessförinnan har godkänts för sådan uppspelning.

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2027.

2. Utan hinder av 11 kap. 7 § första stycket 2 behåller villkor som finns i ett anställningsavtal som har ingåtts före ikraftträdandet och som innebär en skyldighet att avgå vid en ålder som är högre än den som föreskrivs i lag sin giltighet i anställningsförhållanden som var pågående vid lagens ikraftträdande.

2 Förslag till lag om ändring i riksdagsordningen

Häriigenom föreskrivs i fråga om riksdagsordningen

dels att 9 kap. 24 §, 11 kap. 21 § och 13 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 13 kap. 25 §, och närmast före 13 kap. 25 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

24 §

Konstitutionsutskottet ska anmäla vilande beslut i ärenden som rör grundlag eller riksdagsordningen till kammaren för slutligt beslut. *Om den ordning som gäller för grundlagsändring eller ändring av riksdagsordningen enligt en bestämmelse i regeringsformen ska tillämpas i något annat fall, ska ett vilande beslut i ärendet anmälas av berört utskott.*

Konstitutionsutskottet ska anmäla ett beslut om undantag från *den tidsfrist* som gäller för *framläggande av förslag som ska antas* enligt 8 kap. 14 § regeringsformen till kammaren.

Konstitutionsutskottet ska anmäla vilande beslut i ärenden som rör grundlag eller riksdagsordningen till kammaren för slutligt beslut. *Beslut i andra ärenden som enligt en bestämmelse i regeringsformen har vilat över ett val ska anmälas till kammaren av berört utskott för slutligt beslut.*

Konstitutionsutskottet ska anmäla ett beslut om undantag från *de tidsfrister* som gäller enligt 8 kap. 14 § *tredje stycket* regeringsformen till kammaren.

11 kap.

21 §

Om ett riksdagsbeslut kräver verkställighet, ska det organ som har att verkställa beslutet underrättas genom en skrivelse. Riksdagens beslut med anledning av en proposition eller en framställning ska alltid genom en skrivelse meddelas regeringen respektive det riksdagsorgan som har lämnat framställningen.

Ett beslut om ett motiverat yttrande rörande subsidiaritetsprincipen ska meddelas Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande genom en skrivelse.

Ett beslut om avslag enligt 9 kap. 20 § tredje stycket på ett initiativ eller ett förslag ska meddelas Europeiska rådets, rådets och kommissionens ordförande genom en skrivelse.

Ett beslut enligt 11 kap. 16 § andra stycket regeringsformen om att någon ska skiljas från sitt uppdrag ska meddelas regeringen genom en skrivelse.

13 kap.**1 §¹**

I detta kapitel finns bestämmelser om

- riksdagens ombudsmän (2–4 §§),
- Riksrevisionen (5–8 §§),
- Utrikesnämnden och krigsdelegationen (9–12 §§),
- nämnder (13–17 §§),
- delegationer till mellanfolkliga organisationer (18 §),
- andra uppdrag som tillsätts genom val av riksdagen (20–23 §§), *och*
- åtal (24 §).

– andra uppdrag som tillsätts genom val av riksdagen (20–23 §§),
 – åtal (24 §), *och*
 – entledigande av ledamöter och ersättare i vissa fall (25 §).

Entledigande av ledamöter och ersättare i vissa fall

25 §

Riksdagen får enligt 11 kap. 16 § regeringsformen skilja en ledamot eller en ersättare i ett organ eller en förvaltningsmyndighet som anges i bestämmelsen från uppdraget i vissa fall. Begäran om detta görs av konstitutionsutskottet.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2027.

¹ Senaste lydelse 2021:1118.